

TEMATICA & BIBLIOGRAFIA

Concursului pentru ocuparea posturilor didactice de către suplinitori - septembrie 2020
Specialitatea ED. PLASTICĂ/ARTISTICĂ/VIZUALĂ

A. PROBLEMATICA ELEMENTELOR DE LIMBAJ CA MIJLOACE DE EXPRESIE, A COMPOZIȚIEI CU DOUĂ ȘI CU TREI DIMENSIUNI ȘI A TEHNICILOR DE ARTĂ ABORDABILE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL GENERAL.

- Probleme ale simultaneității semnelor și mijloacelor de expresie în construcția formelor picturale/grafice/sculpturale/decorative.
- Problematika studiului armoniei și gamelor cromatice.
- Problema relației culoare-linie-motiv (subiect) - mesaj în constituirea armonioasă și expresivă a întregului compozițional.
- Problematika reprezentării și sugerării spațiului tridimensional, a volumului în plan, prin diferite mijloace de expresie liniară și coloristică.
- Problematika reprezentării spațiului plastic prin modelare cromatică; culoare locală, ton local; contrast clarobscur.
- Structuri coloristice expresive și problematica dezvoltării armoniei din două sau trei culori.
- Pata de culoare și pata de valoare; tratarea plată și tratarea picturală a suprafeței.
- Structuri compoziționale organizate pe baza raportului armonic al secțiunii de aur; problema centrului de interes.
- Accepțiuni actuale ale spațiului în artele vizuale.
- Expresii plastice și decorative rezultate prin asamblare, multiplicare, metamorfozare, geometrizare, eliminare, adăugare.
- Ritmul liniar, ritmul cromatic și importanța lor în configurarea deschisă sau închisă, dinamică sau statică a compoziției.
- Problemele experimentului interdisciplinar în cercetarea structurilor naturii și fructificarea rezultatelor astfel obținute în îmbogățirea expresivității limbajului liniei-culorii-volumului.
- Probleme ale folosirii liniilor drepte, curbe, frânte, concentrice etc. direct cu pensula pe suporturi uscate sau umede în realizarea unei compoziții statice sau dinamice, deschise sau închise.
- Analogii ale organizării, creșterii și dezvoltării ritmice a formelor naturale cu formele și structurile create de om.
- Tematica partiurilor compoziționale în studiul organizării și construcției expresive a armoniilor liniare și cromatice.
- Asimetrie și echilibru în dinamica configurației compoziționale.
- Conceptul de compoziție ca imagine complexă în toate artele vizuale.
- Probleme ale publicității prin imagine vizuală.
- Probleme ale receptării mesajului artistic în artele cinetice, citirea compoziției cinetice în teatru și film, analiza comparativă a mijloacelor de realizare a imaginii în teatru și film.

B. TEHNICI

Tehnici de desen și de gravură abordabile în învățământul general; materiale și instrumente; pe scurt despre: desenul în creion, în cărbune, în creioane colorate, în crete colorate, în peniță, în pensulă, laviul; problemele matriței, a instrumentelor și a celorlalte materiale utilizate în gravură fără acizi; pe scurt despre: monotipie, rafotipie, linogravură, xilogravură, pointe sèche, litografie.

Tehnici de pictură; suporturi, instrumente, vopsele, accesorii; pe scurt despre: acuarelă, tempera, tempera în emulsii, guașă, acrylice, pictura pe sticlă, pastelul, colajul, imprimeu textil, fresca în tempera, mozaicul; tapiserie populară.

Studierea unor tehnici sau procedee tehnice precum: plierea și decuparea parțială (decorativă și picturală), colajul și decolajul parțial; tehnici de sculptură - modelarea în lut sau plastilină a unor forme plate, sau a unor reliefuri pe diferite trepte de înălțime, a unor forme în ronde-bosse, prin diferite procedee și cu instrumente adecvate; tehnici în arta decorativă – ceramica, textile, modă.

Bibliografie pentru temele de specialitate

- Arnheim, R., *Arta și percepția vizuală*, Ed. Meridiane, București, 1979
- Burke, E., *Despre sublim și frumos*, Ed. Meridiane, București, 1981
- Elsen, A., *Temele artei (vol. I și II)*, Ed. Meridiane, București, 1983
- Hogarth, W., *Analiza frumosului*, Ed. Meridiane, București, 1981
- Fleming, W., *Arte și idei (vol. I și II)*, Ed. Meridiane, București, 1983
- Hartmann, N., *Estetica*, Ed. Universul, București, 1983
- Ianoși, I., *Sublimul în artă*, Ed. Meridiane, București, 1983
- Joly, Martine, *Introducere în analiza imaginii*, editura All, 1998
- Read, H., *Originea formei în artă*, Ed. Universul, București, 1971
- Tatarkiewicz, W., *Istoria esteticii, vol. I, II, III, IV, V*, Ed. Meridiane, București, 1978
- Servien, P., *Estetica*, Ed. Științifică și Enciclopedică, București, 1975
- Lützeller, H., *Drumuri spre artă (vol. I și II)*, Ed. Meridiane, București, 1986
- Knobler, N., *Dialogul vizual (vol. I și II)*, Ed. Meridiane, București, 1983
- Lăzărescu, L., *Pictura în ulei*, Editura Sigma Plus, Deva, 1996
- Moles, A., *Artă și ordinator*, Ed. Meridiane, București, 1983
- Nanu, Adina, *Artă, stil, costum*, editura Meridiane, 1976
- Nanu, Adina, *Arta pe om*, editura Compania, 2001
- Nanu, Adina, *Vezi? Comunicarea prin imagine*, editura Vizual, 2002
- Petrovici, V., *Lumină și culoare în spectacol*, Editura Albatros, 1974
- Pareyson, L., *Estetica. Teoria formativității*, Ed. Universul, București, 1977
- Pleșu, A., *Călătorie în lumea formelor*, Ed. Meridiane, București, 1986
- Florian, M., *Metafizică și artă*, Ed. Echinoc, Cluj, 1992
- Lipps, T., *Estetica*, Ed. Meridiane, București, 1987
- Cristea, M., *Sistemul educațional și personalitatea. Dimensiunea estetică*, Ed. Didactică și pedagogică, București, 1995.
- Popescu, T., *Concepte și atitudini estetice*, Ed. Meridiane, București, 1983
- Prut, C., *Dicționar de artă modernă*, Editura Albatros, 1972
- Rosenkranz, K., *O estetică a urâtului*, Ed. Meridiane, București, 1984
- Schiller, Fr., *Scrieri estetice*, Ed. Univers, București, 1981
- Vianu, T., *Opere – vol 6, Estetica*, Ed. Minerva, București, 1976 și vol. 7, *Studii de estetică*, Ed. Minerva, București, 1978
- *Dicționar de estetică generală (sub coordonarea Valeriu Șuteu)*, Ed. Academiei, București, 1972

Probleme de istoria artei universale și românești

1. Arta și societatea în Grecia antică; de la clasicism la elenism.
2. Arta imperială romană. Sfârșitul lumii vechi.
3. Arta Evului Mediu: Occident, Bizanț și Țările Române
4. Renașterea și conceptul individualismului: continuitate și discontinuitate între Evul Mediu și Renaștere; Raționalismul în Renaștere; statutul social al artistului în Renaștere.

5. Manierism și „manieră”; relația manierismului cu clasicismul Renașterii în sec. al XVI-lea; manierismul și arta secolului al XX-lea; spiritualism și naturalism.

6. Conceptul de baroc: barocul tipologic și barocul istoric; dinamismul și „picturalul” baroc; barocul și arta de curte; clasicismul secolului al XVII-lea și cultura claselor de mijloc.

7. Arta secolului al XIX-lea:

a) dimensiunea socială și dimensiunea politică în neoclasicism; neoclasicismul arheologic; neoclasicismul de curte; neoclasicismul și Revoluția franceză; stilul Empire;

b) romantism și istorism; romantismul și emanciparea burgheziei;

c) realism, eclecticism, impresionism, postimpresionism, neoimpresionism în arta europeană;

d) începuturile artei moderne de tip occidental în România (1800-1881);

e) orientări culturale și artistice în arta românească a secolului al XIX-lea – neoclasicismul, romantismul.

8. Arta secolului XX: curente, școli:

a) repere stilistice în arta secolului al XX-lea; aporturi ale artei românești la evoluția artei europene; postimpresionism, simbolism, Art Nouveau, Noul clasicism, Mișcarea de Avangardă;

b) personalități ale artei moderne occidentale și românești în secolul al XX-lea.

Bibliografie selectivă pentru Istoria Artei

- Antichitatea despre artele plastice (antologie de Alexandru Cizek), Ed. Meridiane, București, 1971.

- Antal, f., Clasicism și romantism, Ed. Meridiane, București, 1971.

- Argan, G., C., Arta modernă, Ed. Meridiane, București, 1982.

- Bazin, G., Clasic, baroc, rococo, Ed. Meridiane, București, 1970

- Berence, f., Renașterea italiană, Ed. Meridiane, București, 1969.

- Bode, W von, Maeștrii picturii olandeze și flamande, Ed. Meridiane, București, 1974.

- Bonrad, A., Civilizația greacă, Ed. Științifică, București, 1967.

- Brion, M., Pictura românească, Ed. Meridiane, București, 1972.

- Delvoye, C., Arta bizantină, vol. I-II, Ed. Meridiane, București, 1976.

- de Micheli, M., Avangarda artistică a secolului XX, Ed. Meridiane, București, 1968.

- Duby, G., Arta și societatea, 980–1420 (vol. I-II), Ed. Meridiane, București, 1987.

- Faure, E., Istoria artei, vol. I-V, Ed. Meridiane, București, 1970

- Gombrich, E.H., O istorie a artei, Ed. Meridiane, București, 1975.

- Grigorescu, D., Expresionismul, Editura Meridiane, București, 1969

- Grigorescu, D., Cubismul, Editura Meridiane, București, 1972.

- Grigorescu, D., Pop art, Editura Meridiane, București, 1975.

- Hocke, G., R., Lumea ca labirint, Ed. Meridiane, București, 1973.

- Huizinga, J., Amurgul Evului Mediu, Ed. Meridiane, București, 1970.

- Ispir, M., Clasicismul în arta românească, Ed. Meridiane, București, 1984

- Ispiteanu, a., Tratat despre peisaj și figură, Ed. Meridiane, București, 1969.

- de Micheli, M., Avangarda artistică a secolului XX, Ed. Meridiane, București, 1968

- Oprescu, G., Manual de istoria artei, Ed. Meridiane, București, 1985-1986.

- Panofsky, E., Renaștere și renașterea în arta occidentală, Ed. Meridiane, București, 1974.

- Rewald, J., Istoria impresionismului, Editura Meridiane, București, 1974.

- Riegl, A., Istoria artei ca istorie a stilurilor, Editura Meridiane, București, 1998.

- Istoria ilustrată a picturii, Ed. Meridiane, București, 1973.

- Istoria artelor plastice în România, vol. I-II, Editura Meridiane, București, 1980.

- Enciclopedia artiștilor români contemporani, Editura ARC 2000, București, 1996.
- Pagini de artă modernă românească, Editura Meridiane, București, 1962.

Probleme de metodică

- Conceptul de alfabetizare vizuală prin gramatica și tehnicile artei în condiții predominant practice, de atelier, a tuturor elevilor.
- Proiectarea operațională a obiectivelor cu precizarea performanței minime, învățarea în clasă, asistată, și evaluarea imediată a performanțelor
- Activitatea de atelier, forma de organizare a procesului de învățare, a limbajului vizual și de stimulare a creativității elevilor, de organizare, desfășurare, conducere și evaluare în învățământul de artă.
- Tehnici și strategii didactice stimulative și de deblocare creativă.
- Aspecte psihopedagogice și metodice ale descoperirii (prin teste și probe specifice) și stimulării disponibilităților creative, a creativității artistice și a creativității cu artă la elevii din ciclul gimnazial și liceal de artă.
- Tipologia exercițiilor și experimentelor practice, desfășurate în orele de educație plastică, în orele de atelier.
- Conținutul interdisciplinar și metodologia studierii creative în școală a unor structuri naturale, ("Nu studiu după natură, ci în sensul ei!").
- Aspecte specifice ale învățării gramaticii limbajului vizual; învățarea observațională, învățarea experimentală, învățarea prin exersare practică, învățarea prin analogie, învățarea intuitivă, învățarea prin deducție și descoperire, învățarea experimentală, învățarea prin analiză-sinteză, învățarea prin joc, învățarea prin proiect, învățarea prin parcurgerea etapelor oricărui proces de creație.
- Spontaneitate și algoritm în asimilarea gramaticii vizualului.
- Considerații metodice asupra evoluției figurii umane în creația copiilor.
- Culoarea, limbaj prioritar în creația copilului și în educația plastică. Implicații psihopedagogice și metodice în cunoașterea elevilor și în stimularea lor creativă.
- Fundamente psihopedagogice ale descoperii și dezvoltării aptitudinilor artistice vizuale; prezentarea unor exemple sau studii de caz.
- Stimularea creativității și originalității vizuale a elevilor prin imagini fabuloase sau fantastice, prin substituire, deformări, divizări, combinări etc.
- Rolul intuiției, al experimentului și al exercițiului practic demonstrativ în învățarea tehnicilor de artă în școală.
- Evaluarea performanțelor obținute de elevi în cursul procesului de învățare; modalități de evaluare eficientă; necesitatea evaluării pe baza obiectivelor operaționale; valențe și limite ale evaluării prin teste.
- Activitatea de creație artistică, științifică și metodică a profesorului de arte plastice și tripla lui funcționalitate: șef de atelier sau coleg cu mai multă experiență al elevilor săi, consilier de artă în școală și în aria de influență a școlii, inamic public nr. 1 al Kitsch-ului vizual.
- Educatorul de artă – comportament creatic și de înțelegere empatică.

Bibliografie selectivă pentru probleme de metodică

- Cucuș, C., Pedagogie, Editura Polirom, 1996
- Cucuș, C., Psihopedagogie pentru examenul de definitivat și gradele didactice, Editura Polirom, 1998
- Gagne, R., Condițiile învățării, Editura Didactică și Pedagogică, 1975
- Neacșu, I., Instruire și învățare, Editura Științifică, 1990
- Nicola, I., Tratat de pedagogie școlară, EDP, 1996

- De Landsheere V., de Landsheere G., Definierea obiectivelor educației, Editura Didactică și Pedagogică, 1977

- Teorii ale limbajului. Teorii ale învățării, Editura Politică, București, 1988

METODICA PREDĂRII/ÎNVĂȚĂRII

Metodica perfecționării comunicării dintre profesor și elev în faza de inițiere în cultura de arhitectură (limbajul specializat și orientarea percepției vizuale și a raționamentelor logice în prelucrarea informațiilor).

Metode de transmitere și interpretare a ansamblului de coduri al limbajului profesional în predarea cunoștințelor teoretice de arhitectură.

Metodica predării programelor arhitecturale în cadrul orelor de atelier sau la materiile teoretice – formularea problemei (temă de proiectare), formularea soluției (interpretarea datelor de temă), concretizarea soluției (metodologia proiectării), înțelegerea soluției (răspuns optim funcțional și spațial – volumetric).

Modernizarea mijloacelor de instruire – învățare utilizate la materiile teoretice din domeniul arhitectural și în practica proiectivă

Procedee și metode specifice pe baza cărora pot fi analizate și interpretate experiențele elevilor în domeniul spațiului construit.

Căi și mijloace de convertire a experiențelor de percepție și controlarea spațiului real prin noțiuni de desen, geometrie descriptivă și perspectivă și de proiectare cu ajutorul calculatorului, în formarea capacității conceptual-proiective a elevilor.

Metode diferențiale utilizate în instruirea elevilor în raport cu structurile cognitive sau cele intuitiv-originare sau a elevilor cu aptitudini deosebite.

Tipuri de evaluare (aplicații, verificări) ale calității informației pe care elevii au înmagazinat-o în procesul instruirii în cultura de arhitectură.

Metode de conexare a domeniului arhitecturii la celelalte discipline care circumscriu aria culturii generale sau de specialitate a elevilor.

Metode de promovare și aplicare a cunoștințelor acumulate prin instruire în practica de specialitate.

Bibliografie

De Landsheere V., de Landsheere G., Definierea obiectivelor educației, Editura Didactică și Pedagogică, 1977

Cucoș, Constantin. *Pedagogie*. Editura Polirom, 2005

Ministerul Educației și Cercetării, Consiliul Național pentru Curriculum. *Ghid metodologic pentru aplicarea programelor școlare din aria curriculară Arte*.